
Editörler

Doç. Dr. Nurcan Turan & Doç.Dr.Yeter Demir Uslu

GENEL İŞLETME

Yazarlar

Yrd.Doç.Dr. Ebru Aykan
Dr. Evren Kipman
Yrd.Doç.Dr. Gülfer Bektaş
Yrd.Doç.Dr. H.Fatih Yakut
Yrd.Doç.Dr. Hatice Ağca
Dr. Hüsniye Fırat
Yrd.Doç.Dr. İsmail Çelik
Yrd.Doç.Dr. Kaya Ağın
Yrd.Doç.Dr. Nahit Yılmaz
Yrd.Doç.Dr. Seher Uçkun
Yrd.Doç.Dr. Sibel Kula Ölmez
Yrd.Doç.Dr. Şükran Karaca
Nisa Ekşili
Seçil Ergül

Editörler
Doç. Dr. Nurcan Turan & Doç.Dr.Yeter Demir Uslu
Genel İşletme

ISBN: 978-605-5044-29-9

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlarına aittir

1.Baskı 2014

Bu kitabın basım,yayın ve satış hakları Lisans Yayıncılığa aittir.Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik,elektronik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz basılamaz ve dağıtılamaz.

Lord Matbaası

Lisans Yayıncılık
Tahtakale Mah. Vişne Sokak No:31/B
Avcılar-İSTANBUL
e-posta : lisans@lisansyayincilik.com.tr
www.lisansyayincilik.com.tr

ÖNSÖZ

İşletmeler geçmişten günümüze, sürekli gelişen dinamik bir ortamda faaliyet göstermekte ve değişme ve gelişmelerden etkilenmektedir. Gelişen teknoloji ve sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş, iş dünyasında önemli değişimlere yol açmaktadır. Bugün küresel pazarlardaki rakipleriyle de mücadele etmek zorunda kalan işletmeler, sürekli rekabet güçlerini artırmak ve ayakta kalabilmek için çaba göstermektedirler. Bu süreçte, bilgiye olan gereksinim de artmakta ve bilgi, işletmeler için önemli bir rekabet aracı haline gelmektedir. Bilginin hızla üretilip yayıldığı günümüz iş dünyasında, ileri yönetim teknikleriyle yönetilen, çağdaş işletmecilik yöntemlerini kullanan işletmeler rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Ülkemizde de işletmelerin daha başarılı ve rekabetçi olabilmesi için, işletmecilik ve işletme yönetimiyle ilgili son bilgilerin izlenmesi ve işletmelerde çalışacak ve bu işletmeleri ileriye taşıyacak öğrencilerin bilgilendirilmesi önem taşımaktadır. Bugün hala geleneksel yöntemlerle çalışan ve modern işletmecilik yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmayan işletmeler bulunmaktadır. Bu işletmeler yaşamlarını sürdürebilmek için, çağdaş işletme yöntemlerini bilen insan kaynaklarına gereksinim duymaktadır..

Meslek yüksekokullarına yönelik olarak hazırlanan bu kitapta, işletmecilikle ilgili temel bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler, gelişmeleri izleyen çağdaş işletmecilik yöntemlerini kapsamaktadır. Kitabın içeriği, meslek yüksekokulu öğrencilerine işletmecilikle ilgili öz bilgileri aktarmak üzere oluşturulmuştur. Bu dersi alan öğrencilere ders kapsamında, işletme ve işletmecilikle ilgili kavramlar, farklı işletme türleri, işletmenin çevresi, amaç ve sorumlulukları, işletmelerin kuruluş süreci ve işletmelerin fonksiyonları ile ilgili bilgiler aktarılmaya çalışılmıştır. Genel İşletme kitabımız öğrencilerine mesleki eğitim vererek, işletmelerin gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmeyi amaçlayan meslek yüksekokullarının öğrencilerine, iş yaşamında gereksinim duydukları çağdaş işletmecilik bilgisini vermeyi hedeflemektedir. Bu amaçla, iş yaşamında gereksinim duyulan işletmecilik bilgisi, kitapta bir bütünlük içerisinde

verilerek, öğrencilerin işletmelerin bütününe görebilmesi ve işleyişi kavramasına yardımcı olunmaya çalışılmıştır.

Genel İşletme kitabının yazımında emeği geçen tüm bölüm yazarı arkadaşlara ve Lisans Yayıncılık yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederiz.

İstanbul,2014

Editörler
Doç. Dr. Nurcan Turan
Doç.Dr.Yeter Demir Uslu

İÇİNDEKİLER

Önsöz

III

Bölüm 1

İŞLETME VE İŞLETMECİLİK

1.1.Girişim ve Girişimci	13
1.2.Yönetici	14
1.3.Etkinlik ve Etkinlik ile İlgili Kavramlar	15
1.4.Verimlilik	16
1.5.Performans	17
Yararlanılan Kaynaklar	18

Bölüm 2

İŞLETMELERİN SINIFLANDIRILMASI

2.1.Mal ve Hizmet Türüne Göre	20
2.2.Mülkiyet Durumuna Göre	20
2.3.Faaliyet Alanlarına Göre	22
2.4.Büyükliklerine Göre	23
2.5.Aralarındaki Anlaşmalara Göre	24
2.5.1.Karteller	24
2.5.2.Tröstler	25
2.5.3.Holdingler	26
2.5.4.Tam Birleşmeler	27
2.5.5. Konsern ve Korner	27
2.5.6.Konsorsiyum (Şirketler Birliği)	28
2.6.Hukuki Yapısına Göre	28
2.6.1.Şahıs Şirketleri	29
2.6.2.Sermaye Şirketleri	31
2.6.3.Kooperatifler	32
2.6.4.Franchising	33
2.6.5.Kamu Teşebbüsleri	34
2.7.Ulusal Kökenlerine Göre	37
Yararlanılan Kaynaklar	39

Bölüm 3	
İŞLETMENİN ÇEVRESİ İLE AMAÇ VE SORUMLULUKLARI	41
3.1. İç ve Dış Çevre	42
3.1.1. İç Çevre	42
3.1.1.1. Çalışanlar/Emek	43
3.1.1.2. Sahip/Ortaklar ve Yöneticiler	44
3.1.1.3. Sermaye	45
3.1.1.4. Bilgi ve Teknoloji	45
3.1.1.5. Yapı	45
3.1.1.6. Amaçlar ve Strateji	46
3.1.2. Dış Çevre	46
3.1.2.1. İşletmeyi Sürekli ve Doğrudan Etkileyen Dış Çevre Faktörleri	48
3.1.2.2. İşletmeyi Dolaylı Olarak Etkileyen Dış Çevre Faktörleri	51
3.2. Ulusal ve Uluslararası Çevre	54
3.3. İşletmenin Amaçları ve Sorumlulukları	55
3.3.1. İşletmenin Amaçları	55
3.3.1.1. Kar (karlılık)	56
3.3.1.2. Süreklilik	57
3.3.1.3. Büyümek	57
3.3.1.4. Toplumsal Sorumluluk	57
3.3.2. İşletmelerin Sorumlulukları	58
Yararlanılan Kaynaklar	59

Bölüm 4	
İŞLETMENİN KURULUŞ SÜRECİ	61
4.1. İşletme Kurma Nedenleri	62
4.2. Kuruluş Yeri ve Seçimi	62
4.2.1. Kuruluş Yeri Etkenleri	64
4.2.1.1. Hammadde	65
4.2.1.2. Ulaştırma	66
4.2.1.3. Pazara Yakınlık	67
4.2.1.4. İşgücü...	68
4.2.1.5. Enerji ve Yakıt	69
4.2.1.6. Su	70
4.2.1.7. Doğa koşulları	71
4.2.1.8. Atıklar	71
4.2.1.9. Özendirme Önlemleri	72
4.2.2. Kuruluş Aşamaları	73

4.2.2.1.Dosya Hazırlama	76
4.2.2.2.En Uygun Kuruluş Yeri	77
4.2.2.3.Organize Sanayi Bölgeleri	79
4.2.2.4.Küçük Sanayi Siteleri	81
4.2.2.5.Teknoparklar	81
4.3.Kapasite	82
4.3.1.Kapasite Kavramı	82
4.3.2.Kapasite Türleri	83
4.3.2.1.Teorik Kapasite	83
4.3.2.2.Normal Kapasite	84
4.3.2.3.Gerçek Kapasite	84
4.3.2.4.Aylak Kapasite	84
4.3.2.5.Zorlanmış Kapasite	85
4.3.2.6.Optimum Kapasite	85
Yararlanılan Kaynaklar	86

Bölüm 5

İŞLETMELERİN YÖNETİM FONKSİYONLARI

Ünite 1 PLANLAMA	89
5.1.1.Planlamaya Genel Bakış	90
5.1.1.1. Yönetim Fonksiyonları İçerisinde Planlamanın Yeri ve Önemi	91
5.1.1.2.Planlama Tanımı, İlkeleri ve Özellikleri	92
5.1.1.3.Planlamaya Yönelik Engeller	101
5.1.2. Planlama Süreci	103
5.1.2.1. Örgütsel Amaç ve Hedeflerin Belirlenmesi	104
5.1.2.2. Koşulların ve Temel Varsayımların Değerlendirilmesi	104
5.1.2.3.Amaçlara Ulaştıracak Alternatif Yolların	105
5.1.2.4. Uygun Alternatifin Seçilmesi	105
5.1.2.5. Planların Eyleme Geçirilmesi	106
5.1.3. Plan Çeşitleri	106
5.1.3.1.Sürelerine Göre Planlar	106
5.1.3.2. Stratejik Planlar	106
5.1.3.3. Taktik Planlar	107
5.1.3.4. Eylemsel Planlar	107
5.1.4. Planların İşletme Yönetimine Sağladığı Yararlar	109
Yararlanılan Kaynaklar	112

Ünite 2 ÖRGÜTLEME	115
5.2.1.Örgütlenme Süreci	117
5.2.2.Örgütlenme İlkeleri	118
5.2.3.Bölgümlere Ayırma	119
Yararlanılan Kaynaklar	121
 Ünite 3 KOORDİNASYON FONKSİYONU	123
5.3.1. Koordinasyonun Tanımı	124
5.3.2. Koordinasyon Problemlerinin Kaynakları	126
5.3.2.1. İnsan Unsuru	126
5.3.2.2. Fonksiyonel Farklılaştırma (Bölgümlere Ayırma)	126
5.3.2.3. İşbölümü ve Uzmanlaşma	127
5.3.3. Etkin Bir Koordinasyonun Koşulları	128
5.3.4. Koordinasyon Teknikleri ve Mekanizmaları...	128
5.3.5. Koordinasyon Türleri	130
5.3.5.1. İç Koordinasyon	130
5.3.5.2. Dış Koordinasyon	131
Yararlanılan Kaynaklar	133
 Ünite 4 YÖNELTME	135
5.4.1. Liderlik	136
5.4.2. İletişim	139
5.4.2.1. Biçimsel İletişim Biçimleri	140
5.4.2.2. Biçimsel Olmayan İletişim Biçimleri	142
5.4.3. Grup	142
Yararlanılan Kaynaklar	144
 Ünite 5 DENETİM (KONTROL)	145
5.5.1. Hedeflerin (Standartların) Saptanması	147
5.5.2. Gerçekleşen (Fiili) Sonuçların Ölçülmesi	147
5.5.3. Standartla Gerçekleşen Sonuçların Karşılaştırılması	148
5.5.4. Sapmaların Giderilmesi ve Düzeltme Kararlarının Verilmesi	148
Yararlanılan Kaynaklar	150
 Bölüm 6	
TEMEL İŞLETME FONKSİYONLARI	151
 Ünite 1 ÜRETİM FONKSİYONU	153
6.1.1.Üretim Faktörleri	156
6.1.2.Üretim Çeşitleri	156
6.1.2.1.Üretim Yöntemine Göre	156
6.1.2.2.Mamul Cinsine Göre	157
6.1.2.3.Üretim Miktarına Göre	158

6.1.2.4.Üretim Sırasında İzlenin Yola Göre	158
6.1.3.Üretim Sistemleri	159
6.1.3.1.Tam Zamanında Üretim Sistemi	160
6.1.3.2.Esnek Üretim Sistemi	161
6.1.3.3.Bilgisayar Destekli Tasarım	162
6.1.3.4.Bilgisayar Destekli Üretim	162
6.1.3.5.Bilgisayarla Tümüleşik Üretim	162
6.1.3.6.Senkronize Üretim	163
6.1.3.7.Grup Teknolojisi	163
6.1.3.8.Geleceğin Fabrikası	164
6.1.4.Küçük İşletmelerde Stok Kontrol Çeşitleri	164
6.1.4.1.Gözle Kontrol Yöntemi	166
6.1.4.2.Çift Kutu Yöntemi	167
6.1.4.3.ABC Yöntemi	167
6.1.4.4.Maksimum-Minimum Stok Kontrol Yöntemi	168
Yararlanılan Kaynaklar	169
Ünite 2 PAZARLAMA FONKSİYONU	171
6.2.1. Pazarlama Kavramı ve Pazarlamanın Önemi	172
6.2.2. Pazarlamanın Gelişimi	173
6.2.3.Pazarlama Araştırması	174
6.2.4 Pazar Bölümlendirme ve Hedef Pazar Seçimi	174
6.2.5. Pazarlama Karması Elemanları (Pazarlama Bileşenleri)	175
6.2.5.1. Ürün (Mamul)	176
6.2.5.2. Fiyat	178
6.2.5.3. Dağıtım ve Dağıtım Kanalları	180
6.2.5.4. Tutundurma (Pazarlama İletişimi)	182
6.2.6. Pazarlama Türleri	185
6.2.6.1.Yeşil Pazarlama	185
6.2.6.2. Maksi Pazarlama	186
6.2.6.3. Doğrudan Pazarlama	187
6.2.6.4. Mega Pazarlama	188
6.2.6.5. Sosyal Pazarlama	188
6.2.6.6. Kitlesele (Seri) Pazarlama	189
6.2.7. Pazarlamada Yeni Yaklaşımlar	189
6.2.7.1 Elektronik Ticaret	189
6.2.7.2.Niş Pazarlama	190
6.2.7.3.İlişki Pazarlaması	191
6.2.7.4.İçsel Pazarlama	191
6.2.7.5.Amaca Yönelik Pazarlama	192
6.2.7.6. Öğrenen Pazarlama	193
Yararlanılan Kaynaklar	194

Ünite 3 FİNANSMAN FONKSİYONU	197
6.3.1 İşletmenin Finansman Kaynakları	198
6.3.2 İşletmenin Çağdaş Finansman Kaynakları	200
6.3.2.1 Leasing(Finansal Kiralama)	200
6.3.2.2 Factoring	202
6.3.2.3 Forfaiting	203
6.3.2.4 Swap	203
6.3.2.5 Angel Finanslama	204
6.3.2.6 Risk Sermayesi	205
Yararlanılan Kaynaklar	207
 Ünite 4 İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ FONKSİYONU	 209
6.4.1. İnsan Kaynakları Kavramının Tanımlanması	210
6.4.2. İnsan Kaynakları Yönetiminin Özellikleri	211
6.4.2.1. İnsan Kaynakları Yönetimi İlkeleri	212
6.4.2.1.1. Verimlilik ilkesi	213
6.4.2.1.2. İnsana Saygı İlkesi	214
6.4.2.1.3. Eşitlik İlkesi	215
6.4.2.1.4. Güvence ve Koruma İlkesi	215
6.4.2.1.5. Gizlilik ve Bilgilendirme İlkesi	216
6.4.3. İnsan Kaynakları Yönetiminin Amaçları	217
6.4.4. İnsan Kaynakları Yönetiminin Fonksiyonları	219
6.4.4.1. İnsan Kaynakları Planlanması	220
6.4.4.2. İş Analizi	221
6.4.4.3. İnsan Kaynağını Bulma	223
6.4.4.4. İnsan Kaynağının Seçimi	225
6.4.4.5. İnsan Kaynağının İşe Alıştırılması ve Eğitimi	227
6.4.4.5.1. İşe Alıştırma (Oryantasyon)	227
6.4.4.5.2. Eğitim	228
6.4.4.6. Performans Değerlendirme	230
6.4.4.7. Ücretlendirme Yönetimi	232
6.4.4.8. Endüstriyel İlişkiler	233
Yararlanılan Kaynaklar	235
 Ünite 5 HALKLA İLİŞKİLER FONKSİYONU	 239
6.5.1. Halkla İlişkiler Kavramının Tanımı, Önemi ve Amaçları	240
6.5.2. Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi	243
6.5.3. Halkla İlişkiler Modelleri	243
6.5.4. Halkla İlişkilerin Bazı Uygulama Alanları ile İlişkileri	245
6.5.5. Halkla İlişkiler Türleri	248
6.5.6. Halkla İlişkiler Etkinlik Süreci	249

6.5.7. Halkla İlişkiler Faaliyetlerinde Kullanılan Araçlar ve Yöntemler	250
6.5.8. Halkla İlişkiler ve Etik	251
6.5.9. Halkla İlişkilerin Örgütlenmesi	251
Yararlanılan Kaynaklar	254

